

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

(IT-04-82)

BOŠKOSKI i TARČULOVSKI

LJUBE BOŠKOSKI

Oslobođen optužbi

Bivši ministar unutrašnjih poslova Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije (BJRM)

- Oslobođen optužbi

Datum rođenja	24. oktobar 1960., u Tetovu, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija (BJRM)
Optužnice	Prvobitna optužnica: 9. mart 2005., objelodanjena 15. marta 2005.; izmijenjena: 2. novembra 2005.; druga izmijenjena: 26. maja 2006.
Datum hapšenja	31. august 2004. od strane hrvatskih vlasti (na temelju optužbi koje nisu u vezi s optužnicom MKSJ-a)
Prebačen na MKSJ	24. mart 2005.
Prvo stupanje pred Sud	1. april 2005., izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Presuda Pretresnog vijeća	10. jul 2008., oslobođen optužbi
Presuda Žalbenog vijeća	19. maj 2010., oslobođen optužbi

JOHAN TARČULOVSKI

Osuđen za ubistvo, bezobzirno razaranje i okrutno postupanje

Policajac koji je radio kao inspektor policijske pratnje u Jedinici za bezbjednost predsjednika u Ministarstvu unutrašnjih poslova; brinuo se za osobnu sigurnost predsjednika

- Osuđen na 12 godina zatvora

*Krivična djela za koja je osuđen (primjeri):***Ubistvo, bezobzirno razaranje gradova i sela i okrutno postupanje** (kršenja zakona ili običaja ratovanja)

- Johan Tarčulovski lično je vodio policijski napad na selo Ljuboten;
- Naredio je, planirao i podsticao na ubistvo Ramija Jusufija, Sulejmana Bajramija i Muharema Ramadanija;

- Naredio je, planirao i ohrabrivao bezobzirno uništavanje kuća ili druge imovine dvanaestoro stanovnika Albanaca;
- Naredio je, planirao i podsticao okrutno postupanje prema trinaest stanovnika Albanaca u kući Adema Ametovskog kao i okrutno postupanje prema deset stanovnika Albanaca u Bracinoj kući.

Datum rođenja	17. novembar 1974. u Skopju, BJRM
Optužnice	Prvobitna optužnica: 9. mart 2005., objelodanjena 15. marta 2005.; izmijenjena: 2. novembra 2005.; druga izmijenjena: 26. maja 2006.
Datum hapšenja	14. mart 2005.
Prebačen na MKSJ	16. mart 2005.
Prvo stupanje pred Sud	21. mart 2005., odlučio da se ne izjašnjava o krivici; 18. aprila 2005. izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Presuda Pretresnog vijeća	10. jul 2008., proglašen krivim i osuđen na 12 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	19. maj 2010., kazna potvrđena
Izdržava kaznu	7. jula 2011. prebačen u Njemačku na izdržavanje ostatka kazne; u kaznu je uračunato vrijeme koje je proveo u pritovru; 8. aprila 2013. Odobreno mu je prijevremeno puštanje na slobodu

STATISTIČKI PODACI

Broj sudskih dana	144
Broj svjedoka optužbe	56
Broj dokaznih predmeta optužbe	1587
Broj svjedoka odbrane	Boškoski: 13 Tarčulovski: 7
Broj dokaznih predmeta odbrane	Boškoski: 363 Tarčulovski: 118

SUĐENJE	
Početak suđenja	16. april 2007.
Završne riječi	6.- 8. maj 2008.
Pretresno vijeće II	sudije Kevin Parker (predsjedavajući), Christine Van Den Wyngaert i Krister Thelin
Tužilaštvo	Dan Saxon, Nisha Valabhji, Meritxell Regue, Gerard Dobbyn
Advokati odbrane	Edina Rešidović, Guénaél Mettraux za Ljubeta Boškoskog; Antonio Apostolski, Jasmina Živković za Johana Tarčulovskog
Presuda Pretresnog vijeća	10. jul 2008.

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	sudija Patrick Robinson (predsjedavajući), sudija Mehmet Güney, sudija Andrèsia Vaz, sudija Liu Daqun i sudija Theodor Meron
Tužilaštvo	Paul Rogers
Advokati odbrane	Edina Rešidović, Guénaél Mettraux za Ljubeta Boškoskog; Alan M. Dershowitz, Nathan Z. Dershowitz, Antonio Apostolski i Jordan Apostolski za Johana Tarčulovskog
Presuda	19. maj 2010.

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitna optužnica je potvrđena 9. marta 2005., a objelodanjena 15. marta 2005. izmijenjene optužnice su podnesene 2. novembra 2005. i 4. aprila 2006. Druga izmijenjena optužnica je potvrđena 26. maja 2006.

U drugoj izmijenjenoj optužnici (u daljnjem tekstu: optužnica) navedeno je da Johan Tarčulovski snosi individualnu krivičnu odgovornost za krivična djela koja je počinio, naredio, planirao, podsticao ili pomagao i podržavao. U optužnici se tvrdilo da je udruženi zločinački poduhvat (UZP) trajao najranije od petka, 10. augusta 2001. do nedelje 12. augusta 2001., uključujući taj dan. Cilj UZP-a bio je protivpravni napad na civile i civilne objekte u selu Ljuboten (koje se nalazi sjeverno od Skopja), koji nije bio opravdan vojnom potrebom. Tarčulovski je učestvovao u UZP-u zajedno s drugim poznatim i nepoznatim osobama.

U optužnici je navedeno da su 12. augusta 2001. pripadnici policijske jedinice kojom je komandovao Johan Tarčulovski izvršili protivpravan napad na selo Ljuboten. Tokom napada i kao posljedica napada, sedam muškaraca albanske nacionalnosti je poginulo, najmanje 14 kuća je namjerno zapaljeno, a više od stotinu muškaraca albanske nacionalnosti - stanovnika sela - pritvoreno je i namjerno podvrgnuto velikoj patnji i bolu putem premlaćivanja, ponižavanja, zlostavljanja i psihološkog maltretiranja.

Dalje je navedeno da je Tarčulovski nagovorio više policijske i vojne komandante na području Ljubotena da podrže napad, da je koordinirao naoružavanje redovne i rezervne policije u svojoj jedinici koja je učestvovala u napadu i da je komandovao jedinicama tokom napada.

Ljube Boškosi je optužen na osnovu krivične odgovornosti nadređenog za krivična djela svojih podređenih. Navedeno je da je Ljube Boškosi, u svojstvu ministra unutrašnjih poslova Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije (BJRM), znao ili imao razloga da zna da su njegovi podređeni počinili krivična djela, a on kao nadređeni nije preduzeo nužne i razumne mjere da kazni počinioce. Bio je na najvišem položaju u Ministarstvu unutrašnjih poslova i bio je službeno odgovoran za javnu i državnu bezbjednost. Imao je ovlaštenja da imenuje, kazni, primjeni disciplinske mjere, suspendira ili smijeni policajce s dužnosti zbog krivičnih djela koja su možda počinili.

U optužnici je takođe navedeno da je Boškosi imao *de jure* i *de facto* komandu nad policijskim snagama koje su učestvovala u zločinima koji su počinjeni u vezi s napadom na selo Ljuboten.

Prema optužnici, između 12. augusta 2001. i maja 2002., tužiteljica MKSJ-a obavijestila je vlasti BJRM-a da ona ima prvenstvo u vezi s navodima o zločinima koji su se dogodili za vrijeme napada na Ljuboten. Boškosi je imao obavezu da kazni svoje podređene koji su počinili zločine, ali nije preduzeo nužne i razumne mjere da to učini. Svoje znanje o zločinima stekao je vlastitim viđenjem mjesta napada 12. augusta 2001., kroz susrete sa učesnicima u napadu, interne policijske izvještaje, javne medije, susrete s predstavnicima međunarodne zajednice i novinarima, te kroz izvještaje međunarodnih organizacija koji su sastavljeni u roku od nekoliko dana ili sedmica poslije zločina.

Ljube Boškosi je optužen na osnovu krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3) Statuta) za:

- **Ubistvo, bezobzirno razaranje gradova i sela i okrutno postupanje** (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3)

Johan Tarčulovski je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) za:

- **Ubistvo, bezobzirno razaranje gradova i sela i okrutno postupanje** (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3)

SUĐENJE

Suđenje Boškoskom i Tarčulovskom počelo je 16. aprila 2007. Izvođenje dokaza optužbe završilo je 6. decembra 2007. Odbrana je počela izvoditi dokaze 30. januara 2008., a završila 18. marta 2008.

Završne riječi iznesene su od 6. do 8. maja 2008.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA

Pretresno vijeće izreklo je presudu 10. jula 2008.

Vijeće se uvjerilo da je 12. augusta 2001. ujutro grupa od najmanje 60 do 70, a možda i više od 100 dobro naoružanih rezervnih policajaca, među kojima su bili i ljudi iz privatne bezbjedonosne agencije pod nazivom "Kometa", ušla u selo Ljuboten. Sa sobom su imali znatnu količinu zapaljivog materijala. Štitio ih je policijski oklopni transporter. Johan Tarčulovski vodio je ovu grupu policajaca. Jedinice makedonske vojske razmještene u planinama oko sela pružale su podršku, minobacačkom i drugom vatrom, posebno kad je jedinica bila spremna da uđe u selo. Pripadnici vojske, međutim, nisu optuženi u vezi s ovim događajima.

Što se tiče optuženog Boškskog, njegova odbranu je prvenstveno tvrdila da Boškoski nije bio ni *de jure* ni *de facto* nadređen policajcima koji su 12. augusta 2001. ušli u Ljuboten, kao ni Tarčulovskom, ni drugim policijskim snagama na policijskim kontrolnim punktovima, u policijskim stanicama, na sudu ili u bolnici, gdje su, prema navodima, krivična djela izvršena. Nadalje, odbrana je tvrdila da Boškoski nije imao ovlaštenje da kazni nijednu od tih osoba u okviru značenja člana 7(3). Međutim, Vijeće je zaključilo da je Boškoski, kao ministar unutrašnjih poslova u relevantno vrijeme, imao ovlaštenje da kontrolira policiju i daje joj naloge, i sve druge operativne zaposlenike Ministarstva unutrašnjih poslova, uključujući pripadnike rezervne policije. Ovo ovlaštenje je obuhvaćalo i to da osigura da policijski službenici odgovorni za sprovođenje istraga o mogućim zločinima, uključujući one koji su morali djelovati prema nalogu pravosuđa i pomagati javnom tužiocu, tj. kriminalistička policija u ministarstvu unutrašnjih poslova, izvršavaju svoje dužnosti efikasno i zakonito. Ovo ovlaštenje da kontrolira i daje naloge obuhvaćalo je i Tarčulovskog koji je u to vrijeme bio zaposlen u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Pretresno vijeće je zaključilo da Boškoski nije bio u Ljubotenu i usmjeravao policijsku operaciju 12. augusta. Kad se vijest o operaciji proširila, predsjednik BJRM-a zatražio ga je da ode onamo. Stigao je u Ljuboten kad se operacija već bližila kraju i mogao je vidjeti neke događaje u selu iz Bracine kuće na ulazu u selo. Ukratko, iz onoga što je mogao vidjeti i što mu je tada rekla policija, nije imao razloga pomisliti da su možda izvršena ubistva, okrutno postupanje ili bezobzirno razaranje. Međutim, dva dana kasnije primio je policijske izvještaje o tome da su ubijeni teroristi. Osim toga, putem informacija iz diplomatskih krugova, organizacija za ljudska prava i drugih organizacija i medija, Boškoski je ubrzo saznao za ozbiljne navode o ponašanju policije u Ljubotenu i drugim mjestima 12. augusta i narednog dana. Kako su informacije postojale sve brojnije, to je bilo dovoljno da ga upozori o vjerovatnosti da je policija možda počinila zločine. Kao njihov nadređeni, Boškoski je imao obavezu da sprovede istragu, ili da o tome obavijesti nadležne vlasti u BJRM odgovorne za sprovođenje istraga o mogućem kažnjivom ponašanju kako bi se ti događaji u potpunosti istražili, a počinioci kaznili ako to bude opravdano. U svrhu člana 7(3) Statuta, njegova obaveza kao nadređenog da kazni podređene koji su počinili krivično djelo bila bi izvršena da je podnesen izvještaj odgovarajućim tijelima vlasti koja bi inicirala istragu o navodnom kažnjivom ponašanju. U stvari, policija Ministarstva unutrašnjih poslova podnijela je dva izvještaja, u okviru svojih redovnih dužnosti, odgovarajućim tijelima vlasti, tj. istražnom sudskom organu i javnom tužiocu. Boškoski je obaviješten da je su sudske vlasti obaviještene i da su već preduzeti koraci u vezi s istragom. Iako ti izvještaji njegovih policijskih službenika nisu bili potpuni ni precizni i u njima nije navedeno sve moguće kažnjivo ponašanje, ipak su bili takvi daje bilo vjerovatno da će inicirati istragu. Doista, prema postojećim zakonima, ti izvještaji su trebali rezultirati sudskom istragom, uz podršku javnog tužioca, o smrti svakog pojedinca, tokom koje su istražni sudija i javni tužilac takođe morali postati potpuno svjesni usko povezanih navoda o lošem ponašanju policije koje je uključivalo okrutno postupanje i bezobzirno razaranje, kako bi mogli odrediti da li je opravdano podizanje optužbi za krivična djela.

U stvari, odgovorna tijela vlasti nisu provela istragu. Krivični postupak nije pokrenut protiv nijednog policajca. Za to je postojalo više razloga. Glavni razlozi su propusti policije u policijskoj stanici Čair da na odgovarajući način izvrše svoje dužnosti 12. augusta 2001. i narednih dana, kao i očiti nedostatak potrebne pažnje prema vlastitim obavezama od strane odgovornih vlasti. Boškoski nije imao ovlaštenja nad odgovornim vlastima, tj. nad istražnim sudijom i javnim tužiocem, koji nisu potpadali pod Ministarstvo unutrašnjih poslova. Nije dokazano da se propust policije da izvrši svoju dužnost može pripisati njegovim naređenjima, niti da je Boškoski za njega znao tokom perioda na koji se odnosi optužnica, niti da ga je on trebao predvidjeti. Stoga nije utvrđeno da su bili potrebni daljnji izvještaji ili druge aktivnosti Boškskog kako bi bila ispunjena njegova obaveza prema članu 7(3) Statuta. Iako okolnosti koje su utvrđene dokazima otkrivaju ozbiljni propust u funkcioniranju policije i odgovornih makedonskih vlasti u to vrijeme, nije utvrđeno da Boškoski nije preduzeo nužne i razumne mjere za kažnjavanje policije koje se od njega

traže članom 7(3) Statuta.

Shodno tome, Ljube Boškosi je oslobođen svih optužbi.

Što se tiče Johana Tarčulovskog, na osnovu dokaza Vijeće se uvjerilo da je imao istaknutu ulogu u događajima 12. augusta 2001. u Ljubotenu. Dana 10. i 11. augusta bio je zadužen za logističku pripremu operacije. Policija i vojska su pružale podršku. Tarčulovski se brinuo za koordinaciju, a vojska je pružala podršku minobacačkom i drugom vatrom. Dana 12. augusta, Tarčulovski lično je vodio policijsku operaciju i bio je s policajcima dok su se kretali kroz selo. Iako nije bio formalno imenovan, Tarčulovski je bio stvarni vođa i imao je stvarnu kontrolu nad policijom tog dana u selu. Policija je djelovala u selu prema njegovim nalogima. Vijeće se stoga uvjerilo da je Tarčulovski krivično odgovoran za naređivanje, planiranje i podsticanje krivičnih djela koje je policija izvršila u selu.

Na osnovu dokaza nije utvrđeno da je Tarčulovski učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu kao što je navedeno u optužnici. Rezervni policajci koji su bili s njim u selu djelovali su prema njegovim naređenjima, ali ne kao saučesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu. Nadalje, kao što se iscrpno navodi u pisanoj presudi, Vijeće se uvjerilo da sam Tarčulovski djelovao prema naređenjima sprovodeći policijsku operaciju u Ljubotenu. Na osnovu dokaza nije se mogao utvrditi identitet osobe ili osoba odgovornih za izdavanje naređenja Tarčulovskom. Okolnosti su potvrdile da je to bila osoba ili osobe koje su mu bile nadređene.

Vijeće je zaključilo da obrazac ponašanja policije u selu ukazuje na namjeran i neselektivan napad na stanovnike Ljubotena albanske nacionalnosti, uključujući krivična djela ubistva i okrutnog postupanja, kao i djela neselektivnog i bezobzirnog razaranja kuća i druge imovine stanovnika Ljubotena albanske nacionalnosti. To nije bila operacija sprovođenja zakona kako bi se locirali i uhapsili pripadnici albanske Oslobođilačke Narodne Armije (ONA). Glavni cilj ove policijske operacije bila je odmazda protiv osoba albanske nacionalnosti u selu zbog aktivnosti ONA, a smatrano je da selo pripadnicima ONA pruža utočište ili podršku u ubijanju vojnika makedonske nacionalnosti, naročito u vezi s minskim napadom izvedenim na lokaciji u blizini Ljubotena 10. augusta 2001. Osam vojnika je ubijeno u tom napadu, a neki su ranjeni. Zato ova operacija nije bila samo sredstvo odmazde, takođe je služila kao upozorenje o posljedicama ako selo nastavi pružati podršku ONA.

Dana 10. jula 2008., Pretresno vijeće izreklo je presudu i proglasilo Johana Tarčulovskog krivim na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Ubistvo (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3)
- Bezobzirno razaranje gradova i sela (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3)
- Okrutno postupanje (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3)

Kazna: 12 godina zatvora

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Dana 6. augusta 2008., Tužilaštvo je podnijelo najavu žalbe na presudu Ljubetu Boškosi. Dana 8. augusta 2008., odbrana Johana Tarčulovskog je podnijela svoju najavu žalbe. Dana 4. novembra 2008., Tužilaštvo je podnijelo svoj žalbeni podnesak, a 12. januara 2009., odbrana Tarčulovskog svoj žalbeni podnesak.

Dana 2. aprila 2009., odbrana Tarčulovskog je podnijela svoju izmijenjenu najavu žalbe.

Pretres u žalbenom postupku održan je 29. oktobra 2009.

Žalbeno vijeće je odbacilo svih sedam žalbenih osnova koje je uložila odbrana Tarčulovskog.

Što se tiče žalbe Tužilaštva, Žalbeno vijeće je zaključilo da nije dokazano da je Boškosi propustio poduzeti nužne i razumne mjere da kazni svoje podređene koji su počinili krivična djela. Vijeće je konstatairalo da je u okolnostima u ovom predmetu, bilo koji razuman presuditelj o činjenicama imao razloga osloboditi Boškosi krivnje za propust da kazni odgovorne za krivična djela, na osnovu izvještaja o događajima opisanim u optužnici koje je dostavilo Ministarstvo unutrašnjih poslova nadležnim sudskim vlastima. U skladu s tim, Vijeće je odbacilo žalbu Tužilaštva u cijelosti.

Dana 19. maja 2010., Žalbeno vijeće je potvrdilo presudu Pretresnog vijeća i oslobađajuću presudu za Ljubeta Boškskog i kaznu od 12 godina zatvora za Johana Tarčulovskog.

Dana 7. jula 2011., Tarčulovski je prebačen u Njemačku na izdržavanje kazne. Dana 8. aprila 2013., odobreno mu je prijevremeno puštanje na slobodu.